

RADIONICE S AKTIVNIM SUDJELOVANJEM ZA RADNICE U SEKTORU PRIPREMANJA HRANE S CILJEM PRONALASKA RJEŠENJA ZA MIŠIĆNO-KOŠTANE TEGOBE

Opće informacije

Zemlja: Finska

Sektor: hotelijerstvo i ugostiteljstvo

Vrsta organizacije: nekoliko kantina ili kuhinja u javnom sektoru

Veličina organizacije: srednja

Lokacija: gradska

Radno mjesto / zadaci: različiti zadaci povezani s pripremanjem hrane

Osobine mjesta rada i radnih zadataka: neugodni pokreti i položaji, opterećenja, ponavljajući pokreti povezani s pripremanjem hrane. Na početku ispitivanja 70% radnika izjavilo je da su u prethodna tri mjeseca imali bolove u vratu i ramenima.

Participativne mjere na mjestu rada:

- radionice prije intervencije namijenjene osposobljavanju za analizu zadataka i utvrđivanje opasnosti
- terenska analiza problema povezanih s radom, koju su proveli sami radnici
- radionice u okviru intervencije na kojima su ispitivana rješenja
- analiza rizika, koju su proveli sami radnici (nakon osposobljavanja)
- upitnici za procjenu stresa.

Mjera

Kontekst

Finski institut za zdravlje na radu odlučio je provesti istraživanje kako bi se utvrdilo može li se ergonomske poboljšanjima, osmišljenima u suradnji s radnicima, smanjiti učestalost mišićno-koštanih poremećaja i s njima povezanih bolovanja u toj skupini radnika. Istraživanje je provedeno u kuhinjama, gdje su radnici izloženi različitim vrstama fizičkih opterećenja. Finska ima snažnu tradiciju sudjelovanja radnika u programima sigurnosti i zdravlja na radu (Perttula, 2013.), pri čemu se ostvaruje snažna suradnja između radnika i rukovoditelja.

Sudionici i dionici

Istraživanjem je bilo obuhvaćeno 119 kuhinja u javnom sektoru i 504 radnika, uglavnom žena. Projektom je rukovodio vanjski stručnjak iz Finskog instituta za zdravlje na radu. Samo je polovina kuhinja sudjelovala u intervenciji, u ostalima se nastavilo raditi na uobičajen način.

Participativni pristup, metode i alati

Sami radnici utvrdili su opasnosti, analizirali osmišljena rješenja problema te proveli promjene.

Radionice i aktivnosti prije intervencije

Prije početka intervencije radnici su sudjelovali u dvjema radionicama, a u vremenu između radionica provodili su aktivnosti. Obje radionice trajale su pet sati. Tijekom radionica radnici su uz pomoć vanjskog stručnjaka naučili kako analizirati svoj rad.

Za vrijeme prve radionice odabrali su od jednog do četiri radna zadatka koji su im bili najnaporniji. Potom je započela analiza tih radnih zadataka.

Radnici su nastavili analizirati svoje radne zadatke tijekom jednomjesečnog razdoblja između dviju radionica. U tom razdoblju voditelj istraživanja (vanjski stručnjak) svaku je kuhinju jednom posjetio i jednom nazvao telefonski kako bi se uvjerio da su radnici razumjeli zadatak i da su sposobni provesti analizu.

Tijekom druge radionice analiza je nastavljena, odabrane su stvari koje je potrebno unaprijediti u praksi i utvrđen je vremenski raspored.

Intervencija

Intervencija je započela nakon druge radionice i trajala je od 9 do 12 mjeseci. U tom razdoblju radnici su ispunjavali upitnike svaka tri mjeseca.

Održane su još četiri radionice (jedna svaki peti tjedan). Radionice su se održavale svaki put u drugoj kuhinji, tako da su se radnici mogli upoznati i s drugim kuhinjama. Tijekom svake radionice raspravljalo se o napretku razvoja i razmatrana su različita rješenja problema.

Radnici su u upitnicima procjenjivali razine stresa povezane sa svojim radnim zadacima, kao i učestalost i trajanje tih zadataka. Svaki treći mjesec odgovarali su na pitanja o relevantnim psihosocijalnim čimbenicima. Na početku istraživanja stručnjaci su utvrdili čimbenike rizika.

Napredak istraživanja pratila je i nadzirala skupina za kontrolu sastavljena od financijskih stručnjaka, predstavnika sindikata i službenika zaduženih za sigurnost i zdravlje u ugostiteljskom sektoru u gradovima sudionicima.

Rezultati

U kuhinjama u kojima je provedena intervencija uvedene su 402 promjene. U istom razdoblju uvedeno je 80 promjena u kuhinjama koje nisu sudjelovale u intervenciji. Prema iskustvu radnika, simptomi mišićno-koštanih poremećaja ublažili su se zahvaljujući ergonomskim promjenama. Moguće je da su radnici na početku intervencije postali svjesniji ergonomije i vjerojatno su počeli više pozornosti obraćati na svoje probleme s mišićno-koštanim poremećajem.

Izvaci iz studije slučaja

Tijekom prve radionice [kuhinjski radnici] odabrali su od jednog do četiri najnapornija radna zadatka te je započela analiza tih zadataka.

Održane su četiri radionice (po jedna svaki peti tjedan), svaki put u drugoj kuhinji, tako da su se radnici mogli upoznati i s drugim kuhinjama. Na svakoj radionici raspravljalo se o napretku razvoja te su razmatrana i uspoređivana različita rješenja problema. Radnici su to smatrali ključnim čimbenikom uspjeha.

Analiza

Čimbenici uspjeha

- Najbolje rezultate moguće je postići suradnjom radnika i rukovoditelja.
- Radnici su smatrali da je uspjehu pridonijela i mogućnost učenja iz prakse u drugim kuhinjama.
- Sudjelovanjem u radionicama poboljšala se suradnja među radnicima koji rade u istoj kuhinji, kao i među različitim kuhinjama.
- Intervencija je uključivala analizu fizičkih rizika i samoprocjenu stresa radnika.

Prenosivost

Ova se vrsta intervencije može prenijeti na druga mjesta rada na kojima postoji potreba za ergonomskim unapređenjima. Slične metode poboljšavanja ergonomije mogle bi se provoditi na različitim mjestima rada, pri čemu intervencija počinje ispunjavanjem upitnika, a potom slijedi njegova analiza i organizacija radionica. Međutim, za vođenje postupka potreban je vanjski stručnjak.

Reference i dodatne informacije

Informacije o ovom slučaju prikupila je EU-OSHA. Nisu dostupni dodatni pisani materijali.

Perttula, P. (2013). *OSHWiki: Worker participation – Finland*. Dohvaćeno 30. lipnja 2021., iz https://oshwiki.eu/wiki/Worker_participation_-_Finland

Riihimäki, H., (2008) *Ergonomiaintervention vaikuttavuus -satunnaistettu kontrolloitu tutkimus*. Työterveyslaitos, Helsinki, Joulukuu. Dostupno na: <https://docplayer.fi/6307821-Ergonomiaintervention-vaikuttavuus-satunnaistettu-kontrolloitu-tutkimus.html>